

JUSTITSMINISTERIET

Lovafdelingen

Dato: 16. marts 2010
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsnr.: 2009-730-1050
Dok.: BRJ40011

KOMMENTERET HØRINGSOVERSIGT

vedrørende

forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser (Ungdomskriminalitet) samt betænkning nr. 1508/2009 om indsatsen mod ungdomskriminalitet afgivet af Kommissionen vedrørende ungdomskriminalitet

1. Hørte myndigheder og organisationer mv.

Lovudkastet samt betænkning nr. 1508/2009 har været sendt i høring hos:

Østre Landsret, Vestre Landsret, samtlige byretter, Domstolsstyrelsen, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Rigsadvokaten, Foreningen af Offentlige Anklagere, Rigspolitiet, Politiforbundet, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Foreningen af Fængselsinspektører og Vicefængselsinspektører, Kriminalforsorgsforeningen, Fængselsforbundet i Danmark, HK-Landsklubben for Kriminalforsorgen, Advokatrådet, Det Kriminalpræventive Råd, Danske Regioner, Kommunernes Landsforening, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Børne- og Kulturchefforeningen, Foreningen af Socialchefer, Dansk Socialrådgiverforening, Landsforeningen af Socialpædagoger, Socialpædagogernes Landsforbund, Landsforeningen af Opholdssteder, Dansk Psykolog Forening, BUPL, Danmarks Lærerforening, Dansk Børne- og Ungdomspsykiatrisk Selskab, Institut for Menneskerettigheder, Retssikkerhedsfonden, Dansk Retspolitisk Forening, Kriminalpolitisk Forening (KRIM), SSP-samrådet, Amnesty International, Red Barnet, Børnerådet, Børnesagens Fællesråd, Rådet for Etniske Minoriteter, Danske Advokater.

Justitsministeriet har modtaget høringssvar fra:

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Østre Landsret, Vestre Landsret, Sø- og Handelsretten, Københavns Byret på vegne af byretterne, Domstolsstyrelsen, Den Danske Dommerforening, Rigsadvokaten, Foreningen af Offentlige Anklagere, Rigspolitiet, Politiforbundet, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Foreningen af Fængselsinspektører og Vicefængselsinspektører, Kriminalforsorgsforeningen, Fængselsforbundet i Danmark, Advokatrådet, Det Kriminalpræventive Råd, Danske Regioner, Kommunernes Landsforening, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Børne- og Kulturchefforeningen, Foreningen af Socialchefer, Dansk Socialrådgiverforening, Landsforeningen af Socialpædagoger, Socialpædagogernes Landsforbund, Dansk Psykologforening, BUPL, Danmarks Lærerforening, Institut for Menneskerettigheder, Retssikkerhedsfonden, Dansk Retspolitisk Forening, SSP-samrådet, Red Barnet, Børnerådet, Børnesagens Fællesråd, Danske Advokater.

Justitsministeriets kommentarer til høringssvarene er anført i kursiv.

2. Høringssvarene

2.1. Generelt

Vestre Landsret har ingen bemærkninger til betænkningen om indsatsen mod ungdomskriminalitet.

Sø- og Handelsretten har ingen bemærkninger til lovudkastet.

Domstolsstyrelsen har ingen bemærkninger til lovudkastet eller til betænkningen om indsatsen mod ungdomskriminalitet.

Rigsadvokaten bemærker, at rigsadvokaturen som medlem af Ungdomskommissionen har deltaget i kommissionens arbejde og overvejelser og kan henviser til det, der er anført i kommissionens betænkning. Betænkningen og lovudkastet giver ikke i øvrigt Rigsadvokaten anledning til bemærkninger.

2.2. Nedsættelse af den kriminelle lavalder (straffelovens § 15)

Østre Landsret bemærker, at betragtningerne om den kriminelle lavalder fra flertallet i Ungdomskommissionen ikke ses imødegået i lovudkastets bemærkninger.

Vestre Landsret finder, at spørgsmålene om nedsættelse af den kriminelle lavalder og om den nærmere affattelse af straffelovens bestemmelse om strafmaksimum for unge under 18 år er politiske spørgsmål, men at der er tale om spørgsmål af så central betydning for strafferetten, at det vil være rigtigst – også lyset af at lovudkastet på disse punkter ikke er i overensstemmelse med Ungdomskommissionens anbefalinger – at grundlaget for den politiske beslutning bliver suppleret med en udtalelse fra Straffelovrådet.

Den Danske Dommerforening bemærker, at foreningen har været repræsenteret i det udvalg, som har afgivet betænkningen, herunder i det udvalgsflertal, som udførligt har argumenteret imod en nedsættelse af den kriminelle lavalder. Foreningen kan endvidere tiltræde, at grundlaget for den politiske stillingtagen til nedsættelse af den kriminelle lavalder som anført af Vestre Landsret bør suppleres med en udtalelse fra Straffelovrådet.

Politiforbundet finder det relevant at drøfte den kriminelle lavalder henset til samfundsudviklingen, men skærpelse af straffe og sanktioner må ikke stå alene, og i det tværfaglige samarbejde bør det forebyggende arbejde til stadighed opprioriteres.

Foreningen af Fængselsinspektører og Vicefængselsinspektører kan ikke støtte forslaget og bemærker, at en konsekvens af forslaget formentlig vil være, at antallet af helt unge i arresthuse og fængsler vil stige, idet erfaringen viser, at der ikke med sikkerhed kan sikres pladser i de sociale institutioner. Foreningen bemærker endvidere, at arresthusene ikke har megen plads, svært begrænsede muligheder for fysisk udfoldelse og begrænsede muligheder for tilbud om undervisning, ligesom besøgsforholdene ofte er dårlige og begrænsede. Selv om arresthuspersonalet har stor fokus på de helt unge, er de ikke uddannede til denne opgave og har ikke mulighed for at give den støtte, der er brug for. Foreningen anfører herudover bl.a., at der er en risiko for, at den afskrækkende virkning, som et fængselsophold har, mindskes ved, at den unges straffeattest er plettet, samt at afsoning synes at have status i det kriminelle miljø blandt de helt unge. Hvis den kriminelle lavalder sænkes, må det bl.a. forventes, at gennemsnitsalderen i ungeafdelingen i Ringe Statsfængsel vil falde, hvilket vil gøre det betænkeligt at lade de unge være sammen med ældre, samtidig med at erfaringer fra en periode, hvor de unge var helt adskilte, viser, at de unge lider under for få stimuli, hvis de skal henvises til sig selv uden påvirkninger udefra. Foreningen påpeger endvidere, at hvis

fængslerne modtager 14-årige, vil det kræve, at der tilrettelægges en særlig undervisning for denne gruppe, da de ikke vil kunne modtage voksenundervisning. Dertil kommer, at fængslerne ikke har fysiklokaler og således ikke kan tilbyde lovpligtig undervisning.

Kriminalforsogsforeningen kan ikke støtte forslaget om nedsættelse af den kriminelle lavalder. Foreningen bemærker bl.a., at alle faglige eksperter fraråder at sænke lavalderen, bl.a. fordi der er overhængende fare for, at det stik imod intentionen vil medføre flere kriminelle og mere kriminalitet. Endvidere fylder kriminaliteten for børn under 15 år ikke væsentligt i det samlede kriminalitetsbillede i Danmark, og den har i øvrigt ikke været stigende i det seneste tiår. Desuden tyder en del på, at den kriminelle lavalder ikke i sig selv har en præventiv effekt, da der ikke ses et fald i den begåede kriminalitet blandt de 15-årige i forhold til de 14-årige. Kriminalforsogsforeningen finder ikke, at der er faglige argumenter for at sænke den kriminelle lavalder, idet konsekvensen af en sænkelse af den kriminelle lavalder vil være flere kriminelle, mere kriminalitet og flere ofre. Ved fængselsophold eller andre former for sikrede institutioner udvikler unge asocial adfærd, asociale attituder og en negativ opfattelse af samfundet. Foreningen bemærker endvidere, at forslaget vil bringe Danmark på linje med Bulgarien, Rumænien, Ungarn, Slovakiet, Slovenien, Estland, Letland, Litauen, Cypern, Spanien, Tyskland, Italien og Østrig, hvorimod en række andre lande, som Danmark normalt sammenlignes med i forbindelse med retspolitiske spørgsmål, har en højere kriminell lavalder.

Fængselsforbundet i Danmark kan ikke støtte forslaget om nedsættelse af den kriminelle lavalder og henviser bl.a. til, at unge, der afsoner i fængsel eller arresthus, ofte er uregerlige unge, der påbegynder deres afsoning på en lukket ungdomsinstitution, men overføres til fængslerne, fordi personalet på institutionerne ikke kan styre dem, samt at en sådan overførsel af den unge ofte ikke ses som en straf, men en belønning for at være sej. Forbundet anfører endvidere, at normeringen i fængslerne ikke tager naturligt højde for grupper med sådanne særlige behov, som unge og letpåvirkelige mennesker har.

Advokatrådet finder det beklageligt, at Justitsministeriet på trods af Ungdomskommissionens tilkendegivelser vil foreslå en nedsættelse af den kriminelle lavalder uden at forholde sig til en række nærmere angivne problemer, som Ungdomskommissionen har peget på i sin betænkning. Advokatrådet kan ikke anbefale en nedsættelse af den kriminelle

lavalder, da Advokatrådet ikke finder, at forslaget vil bidrage til kriminalitetsbekæmpelsen, men der er tværtimod fare for, at forslaget vil være kriminalitetsfremmende på grund af stigmatiseringseffekten. Advokatrådet finder endvidere, at forslaget giver anledning til en række spørgsmål, som bør undersøges nærmere, inden der træffes beslutning om ændringen. Advokatrådet finder det således påkrævet med en undersøgelse af, om unges modenhedsgrænse har flyttet sig, før der ændres ved en så fundamental betingelse for at anvende straf. Advokatrådet bemærker, at der ikke synes at være belæg for at antage, at konsekvens og fasthed i form af en sænkelse af den kriminelle lavalder vil medføre et fald i kriminaliteten blandt de 14-årige. Desuden synes det ifølge Advokatrådet uklart, hvor der er belæg for, at kriminaliteten blandt 14-årige som anført af Justitsministeriet er klart mere omfattende end kriminaliteten blandt de 12- og 13-årige.

Advokatrådet påpeger, at ungdomskommissionen ud fra en antagelse om, at 14-årige ikke har den samme modenhed som 15-årige, er af den opfattelse, at en nedsættelse af den kriminelle lavalder må forudsætte, at der skabes en ny standard for den strafferetlige forsætsvurdering, der er tilpasset 14-åriges ringere evne til at forstå rækkevidden og konsekvenserne af deres handlinger. Advokatrådet bemærker endvidere, at lovudkastets bemærkninger hverken forholder til denne problematik eller en række andre synspunkter fra Ungdomskommissionen vedrørende den kriminelle lavalder.

Advokatrådet finder det endvidere problematisk, at der indføres en retstilstand, der kriminaliserer frivilligt samleje mellem jævnaldrende alene med alderen som det strafværdige element samtidig med, at det anføres i lovforslagets bemærkninger, at muligheden for at straffe i disse situationer ikke skal anvendes i praksis, men bør afgøres med tiltalefrafald. Det er problematisk således at kriminalisere handlinger, som reelt ikke ønskes straffet.

Det Kriminalpræventive Råd anfører, at man på det skarpeste tager afstand fra forslaget. Der er ikke videnskabeligt belæg for at hævde, at den kriminelle lavalder påvirker kriminalitetsniveauet blandt unge. Tilsvarende er der ikke noget, der tyder på, at børn under 15 år skulle have den fornødne modenhed til at forstå konsekvenserne af deres kriminelle handlinger. Rådet finder ikke, at en sænkelse af den kriminelle lavalder vil have en forebyggende effekt, men snarere en negativ kriminalpræventiv effekt. Rådet peger på, at der allerede i dag er mulighed for at anven-

de ikke-strafferetlige reaktioner på unges kriminalitet, og at det forventede lovforslag på Socialministeriets område vil give mulighed for at møde unges kriminalitet med den ønskede konsekvens og fasthed. Endvidere viser tal fra Justitsministeriet, at antallet af mistænkte 14-årige er gået støt ned siden 2006.

Danske Regioner finder det uforståeligt, at regeringen vil nedsætte den kriminelle lavalder i stedet for at følge ungdomskommissionens anbefaling om at stramme de ikke-strafferetlige reaktioner. Der er ikke videnskabeligt belæg for at hævde, at børn under 15 år har den fornødne modenhed til at forstå konsekvenserne af deres kriminelle handlinger, og ved at dømme børn under 15 år for kriminelle handlinger er der risiko for at stemple disse børn som kriminelle. Danske Regioner finder, at afgørelsen over for et barn under 15 år bør fastholdes i det sociale system, hvor man er i stand til at træffe en vurdering baseret på samtlige relevante forhold.

Danske Regioner opfordrer i øvrigt til, at der etableres ungesamråd som foreslået af regeringen i regeringsudspillet ”Mere konsekvens, opfølging og omsorg” fra oktober 2009, idet Danske Regioner vurderer, at ungesamråd vil bidrage positivt til at sikre en mere kvalificeret indsats i forhold til et barn eller en ung, der er sigtet eller tiltalt for et strafbart forhold.

Kommunernes Landsforening ønsker ikke at forholde sig til forslaget om at nedsætte den kriminelle lavalder, da det ikke vedrører kommunernes opgaver. Landsforeningen anfører, at der er brug for en nærmere vurdering af behovet for flere sikrede pladser, men at det er svært for kommunerne at skønne over behovet for sikrede pladser til 14-årige. Landsforeningen opfordrer til, at der også ses på sagsbehandlingstiden for politiets arbejde, der er med til at øge presset på de sikrede institutioner. Socialministerens forslag om at lempe kriteriet for anbringelse på sikrede institutioner vil også være med til at øge presset på de sikrede institutioner.

Landsforeningen af Forsvarsadvokater kan ikke anbefale forslaget om nedsættelse af den kriminelle lavalder bl.a. under henvisning til, at der ikke er anført nogen saglig begrundelse for forslaget, og at der efter de indhentede kriminalstatistiske og kriminologiske oplysninger ikke er noget behov for at sænke den kriminelle lavalder. Desuden giver forslaget mulighed for at kræve børn over 14 år varetægtsfængslet, hvilket vil være

skadeligt. Endvidere vil de unge kunne blive sat i fængsel, idet behandlingspladser på sikrede institutioner har det med at blive fyldt op, uanset om der oprettes flere behandlingspladser. Landsforeningen anfører endvidere, at der ikke var noget medlem af Ungdomskommissionen, som gik ind for at sænke den kriminelle lavalder. Det ville være naturligt at forelægge et så indgribende forslag for Straffelovrådet.

Børne- og Kulturchefforeningen tager afstand fra nedsættelse af den kriminelle lavalder som forebyggende indsats og sanktionsmulighed. Der er ikke forskningsmæssigt belæg for, at straf medvirker til at ændre unges livsbane fremadrettet. Der er i stedet behov for at fastholde en pædagogisk tilgang med voksne, som ”vil” de unge og arbejder med dialog og tillidsskabende relationer. En nedsættelse af den kriminelle lavalder kan bidrage til at fastholde børn i en kriminel løbebane, idet de tidligere identificerer sig med det at være kriminelle.

Foreningen af Socialchefer fraråder en nedsættelse af den kriminelle lavalder. Foreningen henviser bl.a. til, at en nedsættelse af den kriminelle lavalder ifølge Ungdomskommissionen kan medføre en negativ kriminalpræventiv effekt, idet man risikerer, at barnet tidligere ”stemples” som kriminel, og at barnet ikke ønsker at medvirke til opklaringen af det kriminelle forhold. Hertil kommer, at de sociale myndigheder har langt større muligheder for at inddrage alle aktører, herunder barnets forældre, i en vurdering af, hvilke tiltag der vil være mest effektive i det konkrete tilfælde, mens denne rolle er fremmed for domstolene. Indsatsen i forhold til børn under den kriminelle lavalder, der begår kriminalitet, kan ifølge et flertal i Ungdomskommissionen gøres mere effektiv og virkningsfuld gennem en styrkelse af de ikke-strafferetlige reaktionsmuligheder.

Dansk Socialrådgiverforening er imod en nedsættelse af den kriminelle lavalder, idet foreningen finder, at kriminelle børn og unge skal have hjælpeforanstaltninger og ikke undergives egentlig straf. Især kriminelle børn og unge har behov for støtte, omsorg og vejledning, herunder en relevant pædagogisk og opdragelsesmæssig støtte, hvilket fængslerne ikke kan tilbyde. Foreningen mener ikke, at 14-årige har den fornødne modenhed og indsigt til at kunne overskue konsekvenserne af deres handlinger. Der er desuden intet videnskabeligt belæg for at hævde, at tidlig/hurtig indespærring har en afskrækkende effekt på unge lovovertrædere, og Danmark vil, hvis lovforslaget vedtages, være det eneste nordiske land med en kriminel lavalder under 15.

Landsforeningen af Socialpædagoger mener, at en nedsættelse af den kriminelle lavalder vil være at sammenligne med en dæmonisering af børn og unge udsat for massivt omsorgssvigt og vil berøve børn deres barndom. Man vil stigmatisere utilpassende børn og unge og åbne op for en glidebane i retning af mere meningsløs straf, som genererer flere kriminelle, flere ulykkelige pårørende og flere ofre. Straf, fængsel og tvang løser ikke ungdomskriminalitetsproblemet, men kan i værste fald føre til, at udsatte børn og unge presses endnu længere ud i kriminalitet. Foreningen peger desuden på, at det allerede i dag er muligt at indsætte unge under den kriminelle lavalder i en sikret institution, hvis en kommune vurderer, at den unge er til fare for sig selv eller samfundet, og at en sænkning af den kriminelle lavalder efter foreningens opfattelse vil gå imod FN's anbefalinger. Foreningen finder, at der i stedet skal sættes på god og kvalificeret socialpædagogisk forebyggende indsats, som også kan sættes ind, når det er gået galt for barnet og den unge.

Socialpædagogernes Landsforbund udtaler sig på baggrund af en gennemgang af forarbejderne til straffelovens § 15 om den kriminelle lavalder og bemærkningerne i Ungdomskommissionens betænkning imod forslaget. Forbundet finder, at risikoen for, at virkningen af en nedsættelse af den kriminelle lavalder vil være øget kriminalitet, er alt for stor, og at der i stedet bør sættes konsekvent ind med en omfattende socialpædagogisk indsats.

Dansk Psykologforening kan ikke støtte forslaget. Foreningen bemærker bl.a., at der ikke er belæg for, at straf mod unge virker præventivt. Ved at nedsætte den kriminelle lavalder skader man i stedet flere unge, der står på grænsen til at blive kriminelle, og man fremmer en kriminel løbebane i livet fremover for den unge. Unge, der idømmes en frihedsstraf, bliver således stigmatiserede og begynder under ophold på de lukkede institutioner i høj grad at identificere sig med kriminelle og kriminelle værdier med risiko for senere kriminel adfærd. Dansk Psykologforening finder ikke, at det er nødvendigt at nedsætte den kriminelle lavalder, da det sociale system allerede i dag rummer en række muligheder for at iværksætte foranstaltninger og sanktionering, der kan medvirke til at forebygge og stoppe kriminalitet blandt børn.

BUPL kan ikke støtte forslaget. BUPL anfører, at hvis man alligevel sænker lavalderen, bør de øvrige lovtilpasninger i højere grad skabe bedre muligheder for forebyggelsesarbejde og de unges fremtid efter en eventuel strafudståelse, herunder bør der være langt større fokus på ud-

dannelse og på at sikre, at børne- og ungepolitikken er konkret nok, at sikre dokumentation for forebyggelsesindsatsen samt at følge virkningen af nedsættelsen af den kriminelle lavalder forskningsmæssigt.

Danmarks Lærerforening kan ikke støtte forslaget, idet foreningen finder, at det afgørende ud fra et kriminalpræventivt perspektiv må være, at der findes relevante og tilstrækkelige reaktionsmuligheder, hvilket allerede findes i det sociale system i Danmark. Hvis sanktionsmulighederne overføres til domstolenes afgørelse, vil den unge tidligere kunne stemples som kriminel, hvilket kan medføre en negativ kriminalpræventiv effekt.

Institut for Menneskerettigheder finder det stærkt beklageligt, at lovforslaget ikke i langt højere grad følger ungdomskommissionens anbefalinger, herunder især kommissionens generelle synspunkt om, at det afgørende i forhold til et kriminalpræventivt sigte er, at man har relevante og tilstrækkelige reaktionsmuligheder over for børn og unge, der begår kriminalitet, og ikke at disse reaktionsmuligheder har karakter af straf. Instituttet kan tiltræde Ungdomskommissionens udtalelse om, at en nedsættelse af den kriminelle lavalder til 14 år efter alt at dømme vil medføre international kritik, herunder fordi man i Danmark ikke på andre områder skelner mellem 13- og 14-åriges retstilling. Endvidere anfører instituttet, at internationale standarder generelt anbefaler, at den kriminelle lavalder ikke nedsættes, selvom lavalderen sættes til over 12 år. Efter instituttets opfattelse vil FN's Børnekomité med sikkerhed udtale kritik af nedsættelsen, når Danmark senere i år skal eksamineres af komiteen. Videre anfører instituttet, at den manglende konsekvensændring af straffelovens § 222, stk. 1 – som efter lovforslagets bemærkninger indebærer, at to 14-årige, der frivilligt har samleje, begge vil kunne straffes, idet det dog samtidig anføres, at der i sådanne tilfælde vil kunne anvendes tiltalefrafald – efter instituttets opfattelse indebærer en risiko for vilkårlighed og manglende forudsigelighed for den berørte gruppe af borgere. Det er instituttets opfattelse, at en retstilstand på det strafferetlige område ikke bør baseres på et muligt tiltalefrafald. Retsreglerne skal være klare og præcise, tilgængelige og forudsigelige.

Retssikkerhedsfonden anfører, at man på det skarpeste må advare mod at nedsætte den kriminelle lavalder. Fonden bemærker bl.a., at det i lovforslagets bemærkninger anføres, at der bør kunne pålægges børn og unge strafansvar fra den alder, hvor de i almindelighed kan antages at have opnået den fornødne modenhed til, at det er forsvarligt at anvende strafferetlige sanktioner, men det forklares ikke, hvorfor denne modenhed nu

indtræder tidligere end den har gjort siden straffelovens tilblivelse i 1930. Endvidere anfører Retssikkerhedsfonden, at regeringen vil fastholde 15-års grænsen i en række andre lovbestemmelser, der også er begrundet i barnets modenhed. Der mangler således logik og konsekvens i lovforslaget.

Fonden påpeger endvidere, at regeringen i lovudkastets bemærkninger erkender, at de sanktioner, domstolene vil anvende over for 14-årige, i vidt omfang er de samme tiltag, som de sociale myndigheder anvender i dag, og at regeringen ikke tager stilling til Ungdomskommissionens advarsler om, at resultatet af ”retliggørelsen” kan blive forøget kriminalitet. Den manglende kriminalpræventive effekt af lovforslaget behandles således ikke. Endelig bemærker Retssikkerhedsfonden, at hvis lovforslaget vedtages, vil 14-årige have en ringere retsstilling, end de har haft i Danmark de sidste 150 år.

Dansk Retspolitisk Forening fraråder kraftigt en vedtagelse af forslaget. Foreningen henviser bl.a. til, at der ikke ses argumentation eller dokumentation for, at 14-årige har opnået tilstrækkelig modenhed til at kunne dømmes, og tilsvarende gør sig gældende i forhold til, at de socialretlige foranstaltninger for børn under 15 år ikke skulle have den fornødne virkning. Desuden fremgår det ikke, hvad der kan opnås af forbedret kriminalitetsbekæmpelse blandt 14-årige ved at inkludere dem i det strafferetlige system. Alle med faglig viden om børn og unge kan fortælle, at en opvisning af formel ”fasthed og konsekvens” meget sjældent fører noget positivt med sig over for de forsømte og mishandlede børn og unge, der som regel er tale om.

SSP-samrådet kan ikke støtte forslaget og henviser bl.a. til, at en hel årgang gøres til potentielle kriminelle med alle de konsekvenser, det kan have i forhold til et normalt ungdomsliv, at fastholdelse af meget unge i lukkede og sikrede afsnit komplicerer tilbagevenden til et normalt ungdomsliv, samt at ungdomskriminaliteten er faldende. SSP-samrådet finder, at det er vigtigt at se unges begyndende kriminalitet og uhensigtsmæssige adfærd i en social sammenhæng, og der bør derfor i højere grad fokuseres på den sociale indsats.

SSP-samrådet anbefaler at gennemføre Ungdomskommissionens forslag om ”betinget” at undlade at notere den første lovovertrædelse på straffeattesten, hvis det besluttet at nedsætte den kriminelle lavalder.

Red Barnet kan ikke støtte forslaget. Red Barnet henviser bl.a. til, at organisationen mener, at det vil være i strid med FN's anbefalinger at nedsætte den kriminelle lavalder, og at der ikke er belæg for at mene, at børn under 15 år har den fornødne modenhed til at forstå rækkevidden og konsekvensen af deres handlinger. Red Barnet finder ræsonnementet om, at det sociale system godt kan udvise konsekvens og fasthed over for de 12-13-årige, men ikke over for de 14-årige, uholdbart. Derudover mener Red Barnet, at konsekvensen af den tidlige retsliggørelse af et barns kriminelle handlinger vil betyde, at barnet bliver stemplet som kriminel tidligere, hvilket vil få betydning for barnets fremtidige udviklingsmuligheder. Endelig peger Red Barnet på, at en nedsættelse af den kriminelle lavalder vil medføre, at 14-årige kan varetægtsfængsles sammen med voksne i lang tid, at 14-årige vil kunne isolationsfængsles, og at 14-årige i nogle tilfælde vil kunne komme til at afsone i Kriminalforsorgens regi i almindelige afsoningsinstitutioner for voksne.

Børnerådet kan ikke støtte forslaget og finder det veldokumenteret, at børn under 15 år ikke har den fornødne modenhed og livsindsigt til at forstå rækkevidden og de fulde konsekvenser af egne handlinger. Børnerådet finder, at de eksisterende reaktionsmuligheder inden for det sociale system er både tilstrækkelige og fordelagtige i forhold til en forskydning til det strafferetlige system. Desuden bemærker rådet, at barnet vil blive stemplet som kriminelt, hvis der knyttes en straffende sanktion til et barns kriminelle handlinger, hvilket øger risikoen for efterfølgende kriminalitet. Børnerådet anfører, at hvis lovudkastet vedtages, vil Danmark være det eneste land i norden med en kriminel lavalder under 15 år.

Børnerådet finder det beklageligt, at lovforslaget ikke medtager Ungdomskommissionens forslag om 'betinget' undladelse af at notere den første strafferetlige afgørelse på unges straffeattest.

Børnesagens Fællesråd tager afstand fra forslaget, idet indsatsen i forhold til børn, der begår kriminalitet, efter rådets opfattelse bør gøres mere virkningsfuld gennem en styrkelse af de ikke-strafferetlige reaktionsmuligheder frem for ved at sænke den kriminelle lavalder. Rådet anfører endvidere, at det vil være et dårligt signal at sende i forhold til de lande, vi sammenligner os med, og de øvrige lande i FN, hvis den kriminelle lavalder sænkes.

Fællesrådet anbefaler at gennemføre Ungdomskommissionens forslag om ”betinget” at undlade at notere den første strafferetlige afgørelse på unges straffeattest.

Som anført i bemærkningerne til lovforslaget er baggrunden for forslaget om at nedsætte den kriminelle lavalder fra 15 år til 14 år, at regeringen lægger vægt på, at unges kriminalitet bør mødes med konsekvens og fasthed, og at dette efter regeringens opfattelse bedst sker inden for det strafferetlige system. For børn under 14 år gælder, at omfanget af kriminaliteten er klart mindre, og for disses vedkommende vil det nævnte hensyn i vidt omfang blive tilgodeset gennem de ændringer af det sociale system, som regeringen også foreslår.

Om omfanget af 12-13-åriges kriminalitet i forhold til 14-åriges henvises til Justitsministeriets Forskningskontors rapport om udviklingen i børnekriminalitet fra november 2009, som er tilgængelig på Justitsministeriets hjemmeside.

Regeringen har ikke fundet anledning til at anmode Straffelovrådet om at behandle spørgsmålet om nedsættelse af den kriminelle lavalder.

Som det også er anført i bemærkningerne til lovforslaget, vil frihedsstraf i forhold til 14-årige lovovertrædere være absolut sidste udvej. I meget alvorlige sager vil en ungdomssanktion kunne være en mulighed ligesom for de 15-17-årige i dag. Sager om mindre alvorlig kriminalitet vil i mange tilfælde kunne afgøres af anklagemyndigheden med et tiltalefrafald, eventuelt med vilkår, og i mange sager vil den relevante reaktion være en betinget dom med forskellige vilkår med et resocialiserende sigte. Sådanne vilkår vil i mange tilfælde svare til de pålæg, som vil kunne gives af kommunerne efter den sociale lovgivning, men der vil være den centrale forskel, at den unge med den idømte straf vil kunne se en klar og direkte konsekvens af den strafbare handling.

For så vidt angår spørgsmålet om varetægtsfængsling af 14-årige bemærkes, at 15-17-årige, som varetægtsfængsles i dag, som udgangspunkt placeres i sikrede institutioner, hvor der er andre unge, frem for i et almindeligt fængsel eller en arrest. Det samme vil i givet fald ske med 14-årige, der måtte blive varetægtsfængslet.

FN's Børnekomité, som overvåger de deltagende landes overholdelse af Børnekonventionens bestemmelser, har bl.a. givet udtryk for, at en lavere

kriminell lavalder end 12 år er internationalt uacceptabel, og at komitéen opfordrer landene til at fastsætte den kriminelle lavalder på et højere niveau, f.eks. 14 eller 16 år.

Som anført i lovforslagets bemærkninger har Justitsministeriet ikke fundet grundlag for at foreslå ændringer i andre bestemmelser om aldersgrænser, der ikke har direkte sammenhæng med den kriminelle lavalder. Om straffelovens § 222, stk. 1, om den såkaldte seksuelle lavalder er det anført, at hvis to 14-årige frivilligt har samleje, kan der anvendes tiltalefrafald - det svarer til praksis i dag, hvis f.eks. en 15-årig har (frivilligt) samleje med en 14-årig kæreste.

Justitsministeriet vil i lyset af høringssvarene på ny overveje Ungdomskommissionens forslag om at ændre de administrativt fastsatte regler om notering af strafferetlige afgørelser på straffeattesten, således at den første strafferetlige afgørelse for forhold begået, mens den pågældende var under 18 år, ikke noteres på den pågældendes straffeattest, medmindre der er tale om en ubetinget frihedsstraf, eller den pågældende begår et nyt kriminelt forhold inden for 3 år. Forslaget må bl.a. vurderes i sammenhæng med reglerne om ungdomskontrakter.

2.2. Skærpelse af straffen for medvirken til kriminalitet begået af børn under den kriminelle lavalder (§ 81, nr. 10)

Vestre Landsret anfører, at forslaget ikke giver landsretten anledning til at fremkomme med bemærkninger.

Danske Regioner kan tilslutte sig forslaget.

Landsforeningen af Forsvarsadvokater finder, at der kunne være behov for en bestemmelse, der mere specifikt skærper straffen for medvirken til kriminalitet udført af et barn under den kriminelle lavalder. Landsforeningen finder imidlertid, at bestemmelsen er for bredt formuleret, idet den i særlig grad vil ramme kriminalitet begået af grupper af unge, som aldersmæssigt ligger tæt på hver sin side af den kriminelle lavalder, men hvor der ikke i gruppen er spekuleret i den enkelte deltagers alder, og landsforeningen kan derfor ikke støtte ændringen i den foreslåede form.

Politiforbundet finder det nødvendigt at overveje skærpelser af straffe og sanktioner i forhold til personer, der krænker retsbevidstheden ved at

påvirke og udnytte mindreårige under den kriminelle lavalder til at medvirke til eller direkte begå kriminalitet.

Foreningen af Fængselsinspektører og Vicefængselsinspektører har ingen bemærkninger til forslaget.

Fængselsforbundet kan støtte forslaget og anser dette for et meget vigtigt initiativ i forhold til begrænsningen af kriminalitet blandt børn og unge.

Foreningen af Socialchefer kan tilslutte sig forslaget.

Dansk Socialrådgiverforening kan tilslutte sig forslaget, idet foreningen dog bemærker, at der allerede i dag er hjemmel til at dømme personer for medvirken ved råd, dåd eller tilskyndelse til kriminelle handlinger.

Socialpædagogernes Landsforbund kan ikke støtte forslaget og anfører bl.a., at hvis en 14-årig kommer sammen med en 13-årig, og der sker noget, der ikke burde ske, så er det tilsyneladende efter lovforslaget en skærpende omstændighed for den 14-årige.

Retssikkerhedsfonden har ingen bemærkninger til forslaget.

Børne- og Kulturchefforeningen bemærker, at signalet om, at medvirken til kriminalitet udført af et barn under den kriminelle lavalder kan indgå som en skærpende omstændighed, kan have en positiv effekt.

SSP-samrådet kan støtte forslaget, da organisationen finder det vigtigt at arbejde forebyggende med børn og unges liv og beskytte dem i forhold til risikoadfærd.

Børnerådet kan støtte forslaget.

Børnesagens Fællesråd kan tilslutte sig forslaget under forudsætning af, at alderen på en ung, som tilskynder til kriminalitet blandt mindreårige, fortsat bør indgå som en formildende omstændighed efter straffelovens § 82, stk. 1.

Lovforslaget berører ikke straffelovens § 82, nr. 1, hvorefter det i almindelighed skal indgå som en formildende omstændighed ved straffens fast-

sættelse, at gerningsmanden ikke var fyldt 18 år på gerningstidspunktet. Dette vil således fortsat gælde.

2.3. Forhøjelse af strafmaksimum for forbrydelser begået af personer under 18 år (straffelovens § 33, stk. 3)

Foreningen af Fængselsinspektører og Vicefængselsinspektører anfører bl.a., at erfaringerne fra Statsfængslet i Ringe er, at unge med lange domme i særlig grad gribes af en apati, og at risikoen for, at den unge får ”fangeidentitet” som eneste identitet ikke blot er stor, men overvejende sandsynlig. En lang dom for et ungt menneske er således en væsentlig strengere dom end for den ældre. Foreningen anfører videre, at jo yngre den domfældte er, og jo længere dommen er, jo sværere er det at resocialisere den indsatte, og dermed er der i videre omfang risiko for ny alvorlig kriminalitet. Foreningen kan derfor ikke støtte forslaget.

Kriminalforsorgsforeningen anfører, at straffen bliver proportionalt meningsløs, jo længere den bliver, idet den unges mulighed for senere hen at begå sig som en aktiv samfundsborger reelt ikke vil være til stede. Dette forhold kommenterer Ungdomskommissionen også og peger på, at fængselsstraffe i mange tilfælde vil være mere belastende for unge end for voksne. På denne baggrund fraråder foreningen at gennemføre forslaget.

Fængselsforbundet i Danmark kan ikke støtte forslaget, idet langvarige fængselsophold efter forbundets opfattelse kan være særdeles belastende og skadelige for børn og unge. Forbundet finder endvidere, at man med skærpede straffe blot vil opdrage flere unge til et liv inden for murene. Endelig peger forbundet på, at ingen undersøgelser viser, at længere straffe øger unges mulighed for at klare et liv uden kriminalitet.

Advokatrådet kan ikke støtte forslaget bl.a. med henvisning til, at Ungdomskommissionen finder, at der er et særligt hensyn at tage til unge lovovertrædere på grund af betydningen for deres personlige udvikling samt deres modtagelighed over for de skadelige virkninger af frihedsstraf. Retshåndhævelsesmæssige hensyn vejer ikke tungt nok til opveje dette. Advokatrådet bemærker videre, at de nævnte hensyn i højere grad gør sig gældende jo yngre personer, der er tale om.

Det Kriminalpræventive Råd anfører, at man på det skarpeste tager afstand fra forslaget. Tilbagefaldsrisikoen mindskes ikke med straffens

længde, snarere tværtimod. Rådet finder, at ændringen ikke vil have en kriminalitetsforebyggende effekt, og at det kan være direkte skadeligt med længerevarende fængselsstraffe til disse unge, da unge, der begår så alvorlig kriminalitet, at en forlængelse af straffen ud over 8 år kan komme på tale, i særlig grad er afvigende unge med personlighedsmæssige problemer, som ofte vil have behov for behandling frem for fængselsstraf.

Danske Regioner anfører, at der ikke vil være generalpræventive fordele forbundet med en forhøjelse af strafmaksimum, idet unge potentielle seriemordere eller terrorister sandsynligvis ikke vil lade sig afskrække af staffens længde. Danske Regioner kan ikke støtte forslaget, idet det vurderes som direkte skadeligt at give mulighed for længere fængselsstraffe. Danske Regioner anfører, at det må antages, at de unge, hvor en straf ud over 8 år kunne komme på tale, i særlig grad vil være afvigende unge med voldsomme personlighedsmæssige problemer, som fængslets rammer rummer meget begrænsede muligheder for.

Landsforeningen af Forsvarsadvokater kan ikke støtte forslaget og henviser bl.a. til, at Ungdomskommissionen ikke kunne anbefale et sådant forslag. Landsforeningen bemærker desuden, at straffastsættelse og strafferammer har været genstand for en omfattende undersøgelse af Straffelovrådet (betænkning nr. 1424/2002), som ikke fandt anledning til at ændre bestemmelsen om strafmaksimum.

Børne- og Kulturchefforeningen anfører, at selve strafudmålingen ikke er et konkret anliggende for arbejdet i kommunerne. Foreningen mener dog, at der ved strafudmålingen for unge under 18 år stadig skal tages hensyn til mulighederne for fremtidigt at kunne deltage i og bidrage til samfundet.

Foreningen af Socialchefer fraråder på baggrund af Ungdomskommissionens overvejelser forslaget. Foreningen henviser bl.a. til, at et flertal i kommissionen vurderer det gældende strafmaksimum på 8 års fængsel til at være tilstrækkeligt til at tilgodese hensynet til retsbevidstheden, også i sager vedrørende alvorlig kriminalitet. De 15-17-årige må tillægges et klart mere begrænset personligt ansvar for deres handlinger end voksne, og specialpræventive hensyn bør vægtes relativt betydeligt højere ved såvel de mulige som de faktiske sanktionsvalg end for voksne. Et flertal i kommissionen finder endvidere ikke, at der vil være generalpræventive fordele forbundet med at øge strafmaksimum.

Dansk Socialrådgiverforening kan ikke tilslutte sig forslaget, idet foreningen henviser til Ungdomskommissionens flertals konklusioner. Foreningen finder bl.a., at mulighederne for en vellykket resocialisering mindskes ved en lang straf, mens risikoen for recidiv øges, ligesom unge generelt er mere påvirkelige end voksne, og at de derfor vil være mere modtagelige end voksne for de skadelige konsekvenser af en lang frihedsstraf.

Landsforeningen af Socialpædagoger kan ikke tilslutte sig forslaget under henvisning til de grunde, som er anført ovenfor pkt. 2.1. om nedsettelse af den kriminelle lavalder.

Socialpædagogernes Landsforbund kan ikke tilslutte sig forslaget, idet forbundet er enig med Ungdomskommissionens flertals betragtninger. Endvidere finder forbundet, at 8 års fængsel er lang tid for en ung, og at det er sandsynligt, at en ung vil opleve dette som værende i nærheden af en livstidsstaf. Forbundet vil gerne diskutere muligheden for en særlig behandlingsdom til de få personer, der begår den helt grove kriminalitet som f.eks. manddrab.

Dansk Psykologforening kan ikke støtte forslaget. Foreningen finder bl.a., at en given strafflængde rammer børn og unge hårdere end voksne. Foreningen bemærker endvidere, at der ikke er noget, der taler for, at en forhøjelse af strafmaksimum skulle have en præventiv effekt i forhold til førstegangskriminalitet.

Institut for Menneskerettigheder kan ikke støtte forslaget og anfører bl.a., at forslaget ikke er på linje med internationale standarder, hvor rehabiliterende hensyn og princippet om restorative justice generelt må prioriteres i forhold til strafferetlige sanktioner. Instituttet anfører videre, at langvarige fængselsstraffe rammer unge hårdere end voksne og anbefaler grundet de rehabiliterende hensyn over for den unge at bevare et strafmaksimum på 8 års fængsel.

Retssikkerhedsfonden kan ikke tilslutte sig forslaget. Fonden anfører, at den dømte forsat vil være et meget ungt menneske uanset grovheden af en forbrydelse, og derfor må unges handlinger bedømmes mildere end voksnes handlinger.

Dansk Retspolitisk Forening kan ikke tilslutte sig forslaget og henviser bl.a. til, at forslaget begrundes med retshåndhævelsessensyn ved de allergroveste tilfælde af kriminalitet uden en uddybning af, hvad der nærmere ligger i dette begreb, eller hvorfor retshåndhævelsessensyn kan overtrumfe de hensyn, der taler for at bevare 8-års reglen, ligesom der ikke er dokumenteret noget praktisk behov.

SSP-samrådet anbefaler at fastholde det nuværende straffniveau på 8 år, da det er vigtigt at skelne mellem børn og voksne – også med hensyn til deres handlinger og konsekvenserne heraf.

Red Barnet kan ikke tilslutte sig forslaget, idet der ikke er objektive grunde til at ændre ved princippet i FN's Børnekonvention om kun at anvende frihedsstraf som en sidste udvej og for det kortest mulige tidsrum.

Børnerådet kan ikke støtte forslaget og finder det betænkeligt, at der med lovudkastet åbnes op for, at et barn vil kunne idømmes en fængselsstraf af en varighed svarende til barnets hidtidige liv. Rådet bemærker, at langvarige frihedsstraffe i netop ungdomsårene, hvor personlighed, sociale og familiære relationer dannes, mindsker de unges chancer for at udvikle sig i en positiv og ikke kriminel retning.

Børnesagens Fællesråd kan ikke støtte forslaget, idet en langvarig frihedsstraf i ungdomsårene er en meget indgribende sanktion, som vil gøre det vanskeligere for en ung at gennemføre en uddannelse og finde beskæftigelse, der kan give den unge grundlaget for en kriminalitetsfri udvikling.

Som anført i bemærkningerne til lovforslaget er Justitsministeriet enig med Ungdomskommissionen i, at gerningsmandens unge alder fortsat i almindelighed bør indgå som en formildende omstændighed ved straffastsættelsen, jf. straffelovens § 82, nr. 1. Denne bestemmelse foreslås således ikke ændret.

Den foreslåede bestemmelse i straffelovens § 33, stk. 3, vil bl.a. på grund af bestemmelsen i straffelovens § 82, nr. 1, kun have praktisk betydning i tilfælde af meget grov kriminalitet, hvor domstolene ikke bør være afskåret fra efter en konkret vurdering i de allergroveste tilfælde at kunne lægge en sådan vægt på retshåndhævelsessensyn, at der bør udmåles en fængselsstraf på mere end 8 års fængsel.

2.4 Økonomiske og administrative konsekvenser

Københavns Byret på vegne af byretterne bemærker, at det er af afgørende betydning, at der som forudsat i lovudkastet etableres det fornødne antal sikrede pladser, hvor kriminelle unge kan anbringes i varetægt og til afsoning.

Den Danske Dommerforening bemærker, at foreningen forudsætter, at der tilføres domstolene de nødvendige ekstra ressourcer til gennemførelse af de yderligere sager, som en gennemførelse af forslaget vil medføre.

Foreningen af Offentlige Anklagere bemærker, at en nedsættelse af den kriminelle lavalder vil betyde et øget antal sager i retsvæsenet, herunder i anklagemyndigheden, samt at straffesager mod unge typisk er mere tidskrævende end tilsvarende sager med voksne, idet flere aktører som f.eks. kommuner og værger skal involveres. For så vidt angår forudsætningen om, at mange sager mod 14-årige vil kunne afgøres med tiltalefrafald med vilkår eller en betinget dom med vilkår, bemærker foreningen, at det forudsætter et tæt samarbejde med kommunerne, hvilket erfaringsmæssigt kan skabe problemer i forhold til fastsatte målsætninger om sagsbehandlingstider. For så vidt angår oprettelse og drift af sikrede pladser bemærkes, at foreningens medlemmer allerede i dag oplever problemer med at finde tilstrækkelige pladser, hvilket kan medføre, at unge i strid med FN's børnekonvention anbringes i arrester blandt voksne.

Rigspolitiet bemærker for så vidt angår politiets merudgifter ved sænkelse af den kriminelle lavalder, at de økonomiske og administrative konsekvenser for politiet og anklagemyndigheden blev fastlagt i forbindelse med finanslovsforhandlingerne for 2010. I den forbindelse bemærker Rigspolitiet, at de i lovforslaget angivne beregninger af merudgifter i forbindelse med behandlingen af et øget antal sager i retsvæsenet ikke omfatter de merudgifter, der vil være forbundet med at foretage de nødvendige ændringer i politiets IT-systemer, der på nuværende tidspunkt – af retssikkerhedsmæssige årsager – er opbygget således, at de hindrer oprettelse og sagsbehandling af straffesager mod børn under 15 år.

Direktoratet for Kriminalforsorgen finder, at en vedtagelse af lovforslaget må forventes at få afledte kapacitetsmæssige og ressourcemæssige konsekvenser for Kriminalforsorgens institutioner. Kriminalforsorgen går ud fra, at der i forbindelse med det analysearbejde, der er besluttet igangsat med henblik på at fastlægge Kriminalforsorgens fremtidige kapaci-

tets- og sikkerhedsbehov, tages højde for det øgede kapacitetsbehov, der følger af de foreslåede ændringer af straffeloven.

Fængselsforbundet i Danmark er forundret over, at lovforslaget ikke ses at have økonomiske konsekvenser for Kriminalforsorgen, idet en forøgelse af strafmassen og risikoen for en forøgelse af unge under 18 år i fængslerne naturligvis vil have konsekvenser for kapacitet og økonomi.

Foreningen af fængselsinspektører og vicefængselsinspektører indstiller, at der bevilges midler til yderligere uddannelse af personale og indretning af lokaler til blandt andet undervisning af de helt unge, hvis lovforslaget gennemføres. Desuden indstiller foreningen, at der gennemføres særlige udslusningsmuligheder for de unge langtidsdømte, og at der afsættes økonomiske midler til at støtte denne gruppe, hvis forslaget om forhøjelse af strafmaksimum for unge under 18 år gennemføres.

Kommunernes Landsforening tager forbehold for de økonomiske konsekvenser af lovforslaget i henhold til DUT-princippet, herunder at der afsættes økonomiske midler til at finansiere et eventuelt øget behov for etablering og drift af pladser på de sikrede institutioner.

Som anført i bemærkningerne til lovforslaget, forventes forslaget om nedsættelse af den kriminelle lavalder at medføre medudgifter for staten i forbindelse med behandling af et øget antal sager i retsvæsenet. Merudgifterne forventes at udgøre 11,6 mio. kr. i 2010 og 22,9 mio. kr. årligt fra 2011. Merudgifterne hertil er indbudgetteret på finansloven for 2010. Justitsministeriet bemærker, at de nødvendige ændringer af politiets IT-systemer forudsættes afholdt inden for de eksisterende rammer.

Som også anført i bemærkningerne forventes forslaget endvidere at have økonomiske konsekvenser for kommuner og regioner på i alt 52,8 mio. kr. i 2010 og 26,4 mio. kr. årligt fra 2011 til oprettelse og drift af sikrede pladser, hvor unge kriminelle kan anbringes i varetægt og til afsoning. Merudgifterne er indbudgetteret på finansloven for 2010. Det er Justitsministeriets opfattelse, at lovforslaget ikke i øvrigt giver anledning til DUT-udligning i forhold til kommunerne eller regionerne.

Det fremgår endvidere af bemærkningerne, at forslaget om at skærpe straffen ved medvirken til kriminalitet begået af børn under den kriminelle lavalder håndteres inden for Kriminalforsorgens nuværende kapacitet, mens forslaget om at forhøje strafmaksimum for forbrydelser begået af

personer under 18 år ikke forventes at have økonomiske konsekvenser af betydning. Justitsministeriet skal dog bemærke, at kapacitetsbehovet i forhold til unge afsonere vil indgå i den analyse af Kriminalforsorgens samlede fremtidige kapacitets- og sikkerhedsbehov, som vil blive gennemført i løbet af 2010.

2.5. Ikrafttræden

Kommunernes Landsforening anfører, at lovforslagets ikrafttræden bør fastsættes, så der tages hensyn til udbygningen og nybygningen af antallet af sikrede pladser, som vil tage henholdsvis 1 og 2 år.

Justitsministeriet bemærker, at merudgifterne til etablering og drift af sikrede pladser som anført ovenfor er indbudgetteret på finansloven for 2010. For så vidt angår etablering af det nødvendige antal sikrede pladser bemærkes, at det endelige kapacitetsbehov ikke kan forventes at opstå fuldt ud straks ved ikrafttræden af lovforslaget, men at behovet forventes at stige løbende i takt med, at sagerne mod unge lovovertrædere afsluttes.